

Onopgeefbaar

Recent verscheen *Onopgeefbaar verbonden*, geschreven door de tien leden van een Israëlberaad binnen onze kerk. Zes van hen zijn betrokken bij het Evangelisch Werkverband. De brochure is uitgegeven met instemming van onder meer de Gereformeerde Bond.

De standpunten over de onopgeefbare band met Israël botsen hard. Je bent voor of tegen. Waar komt dit nieuwe, tot sjibbolet geworden woord 'onopgeefbaar' eigenlijk vandaan?

Het was ouderling mr. H.J. Bruins Slot die op de gereformeerde synodevergadering van 9 oktober 1979 in een amendement de uitdrukking introduceerde. 'De gemeenten dienen, met name ook in de Woordverkondiging, te worden gewezen op de onopgeefbare verbondenheid van de Kerk met het Joodse volk en daarvan te getuigen.' Wat was de aanleiding? Dat was de tv-serie 'Holocaust', die in het voorjaar van 1979 was uitgezonden. Hierin werd het leven van een Joodse familie ten tijde van nazi-Duitsland in beeld gebracht.

Het proclameren van verbondenheid met het Joodse volk was dus een late reactie op de verdelging van zes miljoen Joden in het hart van christelijk Europa.

De kerk spreekt hier voor eigen rekening. Er is

geen sprake van verbondenheid als verbond. Laat staan van een huwelijk, zoals wel is gesuggereerd. Israël zelf heeft er niet om gevraagd.

Intussen is de verbondenheid vooral gericht op het Joodse volk in de staat Israël. Maar tussen Auschwitz en Jeruzalem liggen de grote nacht en de bittere dood. Daar kan de kerk niet om heen. In het belijden van de onopgeefbare band wil allereerst gehoord worden een roep van schuld, een gebed om inzicht.

Nu de beleden verbondenheid slaat op Israël als volk, land en staat, zijn voor de kerk de gevolgen niet te overzien. Neem de volgende passage uit de brochure: 'Het uiteindelijke doel van God is niet hemelse gelukzaligheid, maar de oprichting van het toekomstige rijk van vrede en gerechtigheid.' Een breekijzer in de traditie van de kerk. 'Zonder het land kan Israël niet beantwoorden aan de door God gegeven bestemming.' En het heil der wereld hangt nauw samen met de landbelofte, aldus de brochure. Hier wordt het ooit als Joodse (!) dwaling veroordeelde chiliasme stevig omarmd. Daarmee is in het belijden der kerk niet minder dan een wissel omgezet.

Dr. H. Vreekamp is predikant en schrijver.

nen leven, komen dan ook aan bod. Ik denk dan aan wat de auteur schrijft over de troost van de verkiezing ('Ons houvast is dat God ons vasthoudt', citaat van ds. J.J. Poort) en over het lijden en de verheerlijking.

Als voorbeeld van die pastorale (en tegelijk evenwichtige) toonzetting noem ik verder het hoofdstuk over de heiliging ('gave en opgave tegelijk'). Enerzijds is er de bijbelse troost vanuit de wetenschap dat óók de heiliging door Christus verworven is (en dus geen menselijke tegenprestatie voor de geschonken rechtvaardiging vormt). De Heere Jezus 'weet raad als je soms een bange en misschien wel eenzame strijd tegen de zonde voert. Zijn volmaakte heiligheid kan je bewaren voor moedeloosheid en krampachtigheid om jezelf steeds heiliger te maken.' Anderzijds is deze troost beslist geen vrijbrief om maar raak te leven. Tegelijk met het 'U bent geheiligd' (1 Kor. 6:11) klinkt immers het 'Wees heilig' (1 Petr. 1:16). De schijnbare tegenstelling tussen die twee verdwijnt 'zodra je beseft dat het de Heilige Geest is Die in de gelovige woont en werkt'.

Gesprekskring

Ik vind dit boek een echte aanrader als studiemateriaal voor bijvoorbeeld een jonge lidmatenkring of een gesprekskring in de gemeente. Het is helder geschreven, de auteur gebruikt duidelijke voorbeelden en geeft tal van kernachtige citaten van personen uit de kerkgeschiedenis en van hedendaagse theologen (zoals: 'Wedergeboorte is een andere Vader krijgen'). Ieder hoofdstuk besluit met een aantal vragen, die naar mijn idee primair gericht zijn op de verwerking van de besproken stof, maar ook zeker een aanzet kunnen vormen tot het persoonlijke geloofsgesprek. Vooral echter vind ik dit boek een aanrader vanwege de inhoud. Het is broodnodige kost. Sommige zaken (waaronder ook zeker de hoofdmomenten uit de orde van het heil) zou ieder gemeentelid zich gewoon eigen moeten maken, als handbagage voor het christelijk leven. Heb ik het mis dat heel wat gemeenteleden, en dan misschien juist ook wel jongeren, schreeuwend behoefte hebben aan helderheid aangaande de basics van het geloof? Afgelopen catecheseseizoen stelde een catechisant mij in alle eenvoud de vraag: 'Hoe kom ik in de hemel? Kunnen we het daar niet eens over hebben?'

Dat je met de heilsorde als thema niet hoeft te verzan- den in een soort heilsegoïsme met oogkleppen, laat het boekje van ds. Wassinkmaat duidelijk zien. De gaven van het heil zijn er alleen in gemeenschap met Christus. Daarom staat de schijnwerper steeds op Hem. En juist met de heilsorde als rode draad komt er ook zicht op de rijkdom en de reikwijdte van het reddend handelen van God.

Wie dit boekje als uitgangspunt kiest voor een gemeentekring moet er wel rekening mee houden dat sommige hoofdstukken aanmerkelijk langer zijn dan een gemiddeld hoofdstuk uit een bundel bijbelstudies. Maar de gevraagde inzet wordt dan ook rijkelijk beloond.

H.J.T. Lubbers

Manifest 'Onopgeefbaar verbonden' zet wissel om in het belijden

H. Vreekamp